

NATURLIGTVIS! ANALYS, STRATEGIER & NÄTVERK

PROJEKTET I KORTHET

Det här projektet handlar om vandringsleder som tillsammans med nyckelprojekt kan locka och inspirera människor att vistas mer i naturen.

I dagens samhälle, med de klimatförändringar vi står inför, är det viktigt att sprida kunskapen om den natur vi har och hur viktig den är för människan.

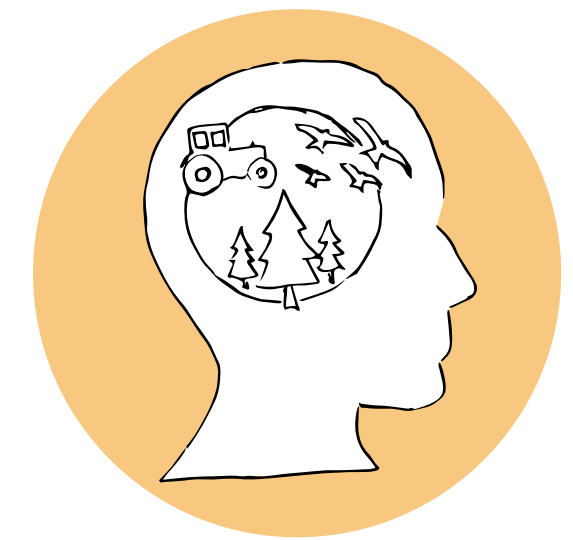
PROBLEMFÖRMULERING

ALLT FÄRRE VISTAS I NATUREN
Intresset för naturen har minskat med tio procent de senaste 30 åren och med det följer en rad problem.

MINSKAD KUNSKAP OM NATUR
I och med att vi vistas mindre i naturen går mycket kunskap också förlorad. Vi inser därmed inte värdet av naturen.

FÖRSÄMRAD FOLKHÄLSA
Stressrelaterade sjukdomar ökar i Sverige, men forskning visar att våra stressnivåer sjunker om vi vistas i naturen.

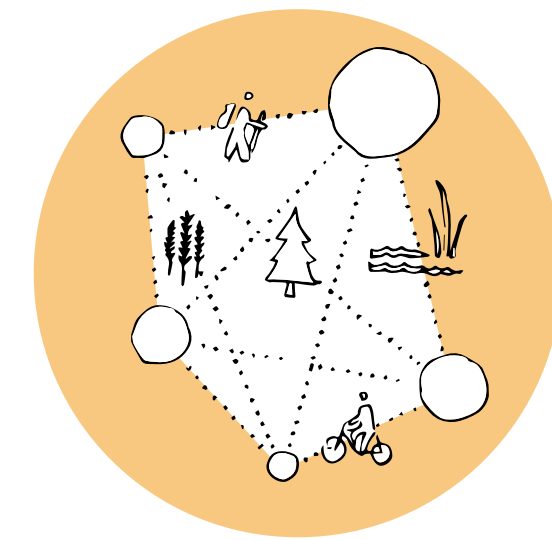
MÅL

KUNSKAP
- ÖKAT VÄRDE AV NATUREN
Med en ökad kunskap om naturen ökar miljömedvetenheten. Det kan göras genom information samt genom att förstärka människans sinne i naturen, eftersom upplevelser förstärker inläringen.

KOPPLING STAD & LAND
- STÄRKT IDENTITET
Med ett ökat värde av naturen förbättras den mentala kopplingen mellan stad och land, vilket stärker Skaras identitet som en kommun med kvaliteter i både stad och på landsbygd.

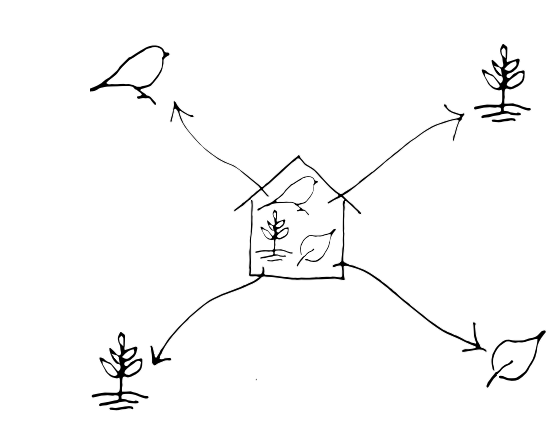

MÄNNISKAN I NATUREN
- ÖKAD MENTAL & FYSISK HÄLSA
Stärkta fysiska kopplingar mellan stad och land ökar tillgängligheten till naturen vilket gör det enklare för fler att komma ut. Genom vistelse i naturen förbättras både den mentala och fysiska hälsan.

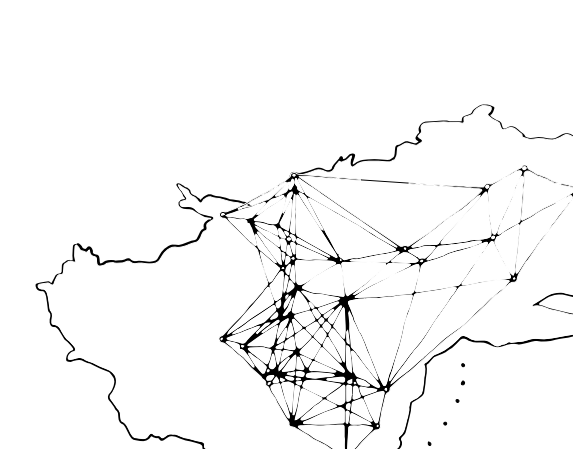
KONCEPT

ETT UTSTRÄCKT NATURUM
I ett naturum får besökaren på ett lustfyllt sätt kunskap om och förståelse för naturen och blir även inspirerad att ge sig ut.

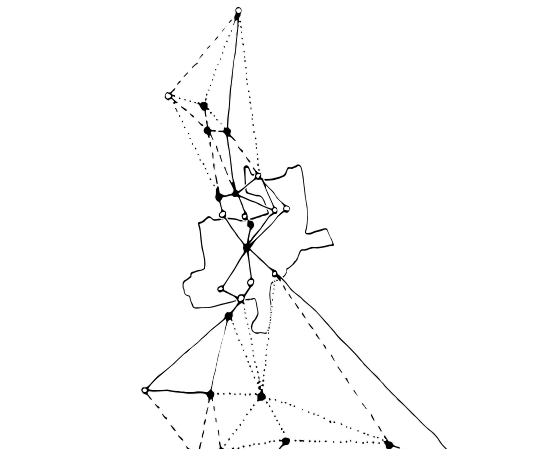
Genom att sprida naturumet över ett större område blir kunskapen mer tillgänglig och värdet av olika landskapskaraktärer kan stärkas.

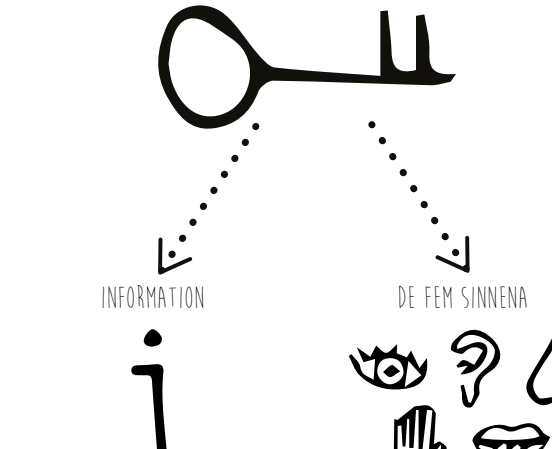
STRATEGIER FÖR ATT NÅ MÅLEN

DET STORA NÄTVERKET
- KOPPLA IHOP KOMMUNEN
Den övergripande skalan krävs för att knyta ihop kommunen, de olika landskapskaraktärerna och turistmålen. Resultatet blir att Skaras naturum är utsträckt men samtidigt ihopkopplat.

DET LILLA NÄTVERKET
- FÖRSTÄRKA KOPPLINGAR I NORR & SÖDER
Den mindre skalan är inzoomad på Skara tätort och områdena norr och söder om staden. Befintliga målpunkter kan kopplas ihop med nya nyckelprojekt som tillsammans bildar ett nätverk av leder.

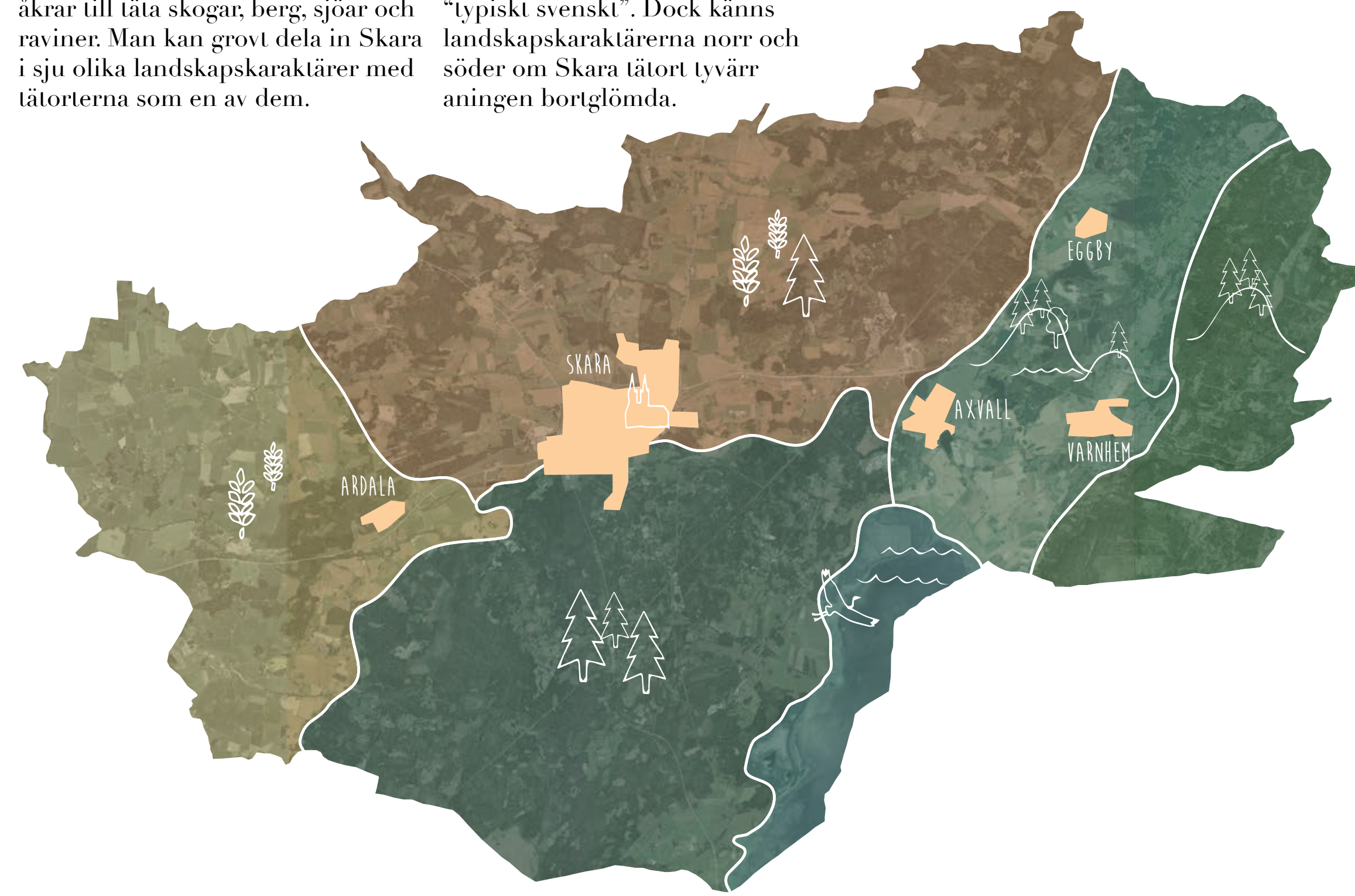
NYCKELPROJEKT
- SKAPA MÅLPUNKTER I NODERNA
Den minsta skalan handlar om noderna i nätverket där mindre strukturer adderas för att locka människor ut i naturen. Varje nyckelprojekt bidrar till den sammanlagda kunskapen som det utsträckta naturumet innebär.

KARTLÄGGNING

BORTGLÖMDA LANDSKAP

Skara kommun bjuder på ett varierat landskap. Från öppna åkrar till tät skog, berg, sjöar och raviner. Man kan grovt dela in Skara i sju olika landskapskaraktärer med tätorterna som en av dem.

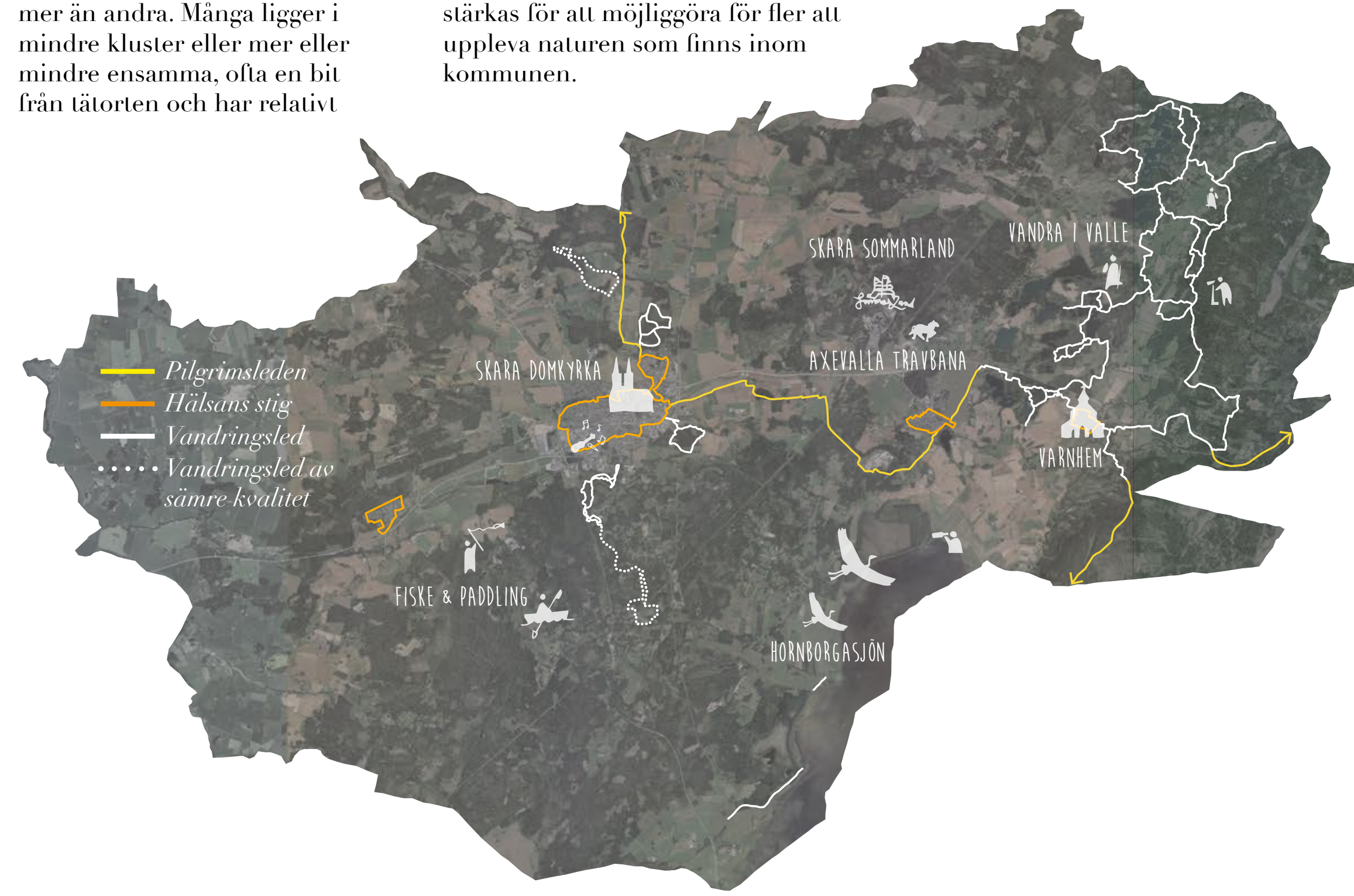
Generellt för kommunens landskap är att det känns väldigt "typiskt svenskt". Dock känns landskapskaraktärerna norr och söder om Skara tätort tyvärr aningen bortglömda.

SVAG KOPPLING MELLAN MÅLPUNKTER

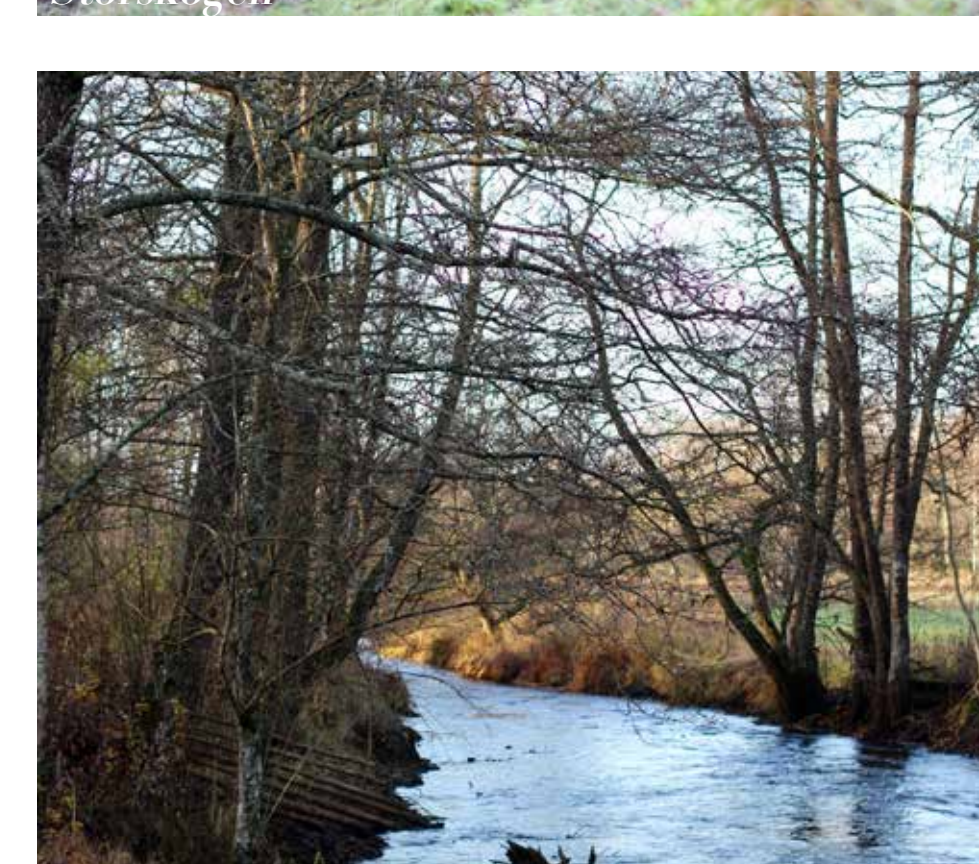
I Skara kommun finns en rad turistmål och vandringsleder av olika karaktär, där vissa drar mer än andra. Många ligger i mindre kluster eller mer eller mindre ensamma, ofta en bit från tätorten och har relativt

dåliga kommunikationer mellan varandra - såväl mentalt som fysiskt. Kopplingen mellan dessa borde stärkas för att möjliggöra för fler att uppleva naturen som finns inom kommunen.

OMRÅDET

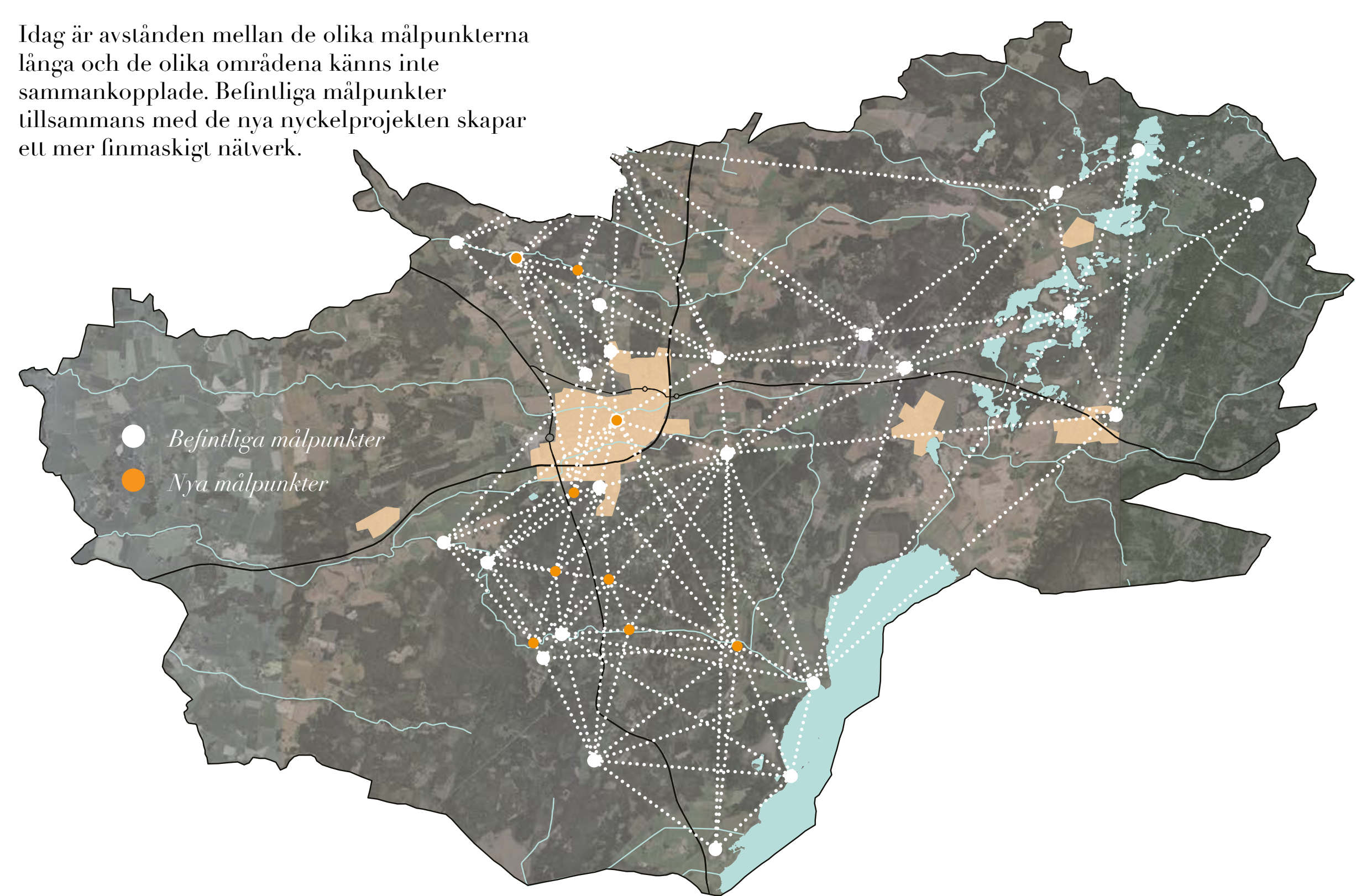
Vårt fokus är områdena norr och söder om Skara eftersom det saknas viktiga kopplingar här, och områdena till viss del känns bortglömda.

DET STORA NÄTVERKET

KOPPLA IHOP KOMMUNEN

Idag är avstånden mellan de olika målpunkterna långa och de olika områdena känns inte sammankopplade. Befintliga målpunkter tillsammans med de nya nyckelprojekten skapar ett mer finmaskigt nätverk.

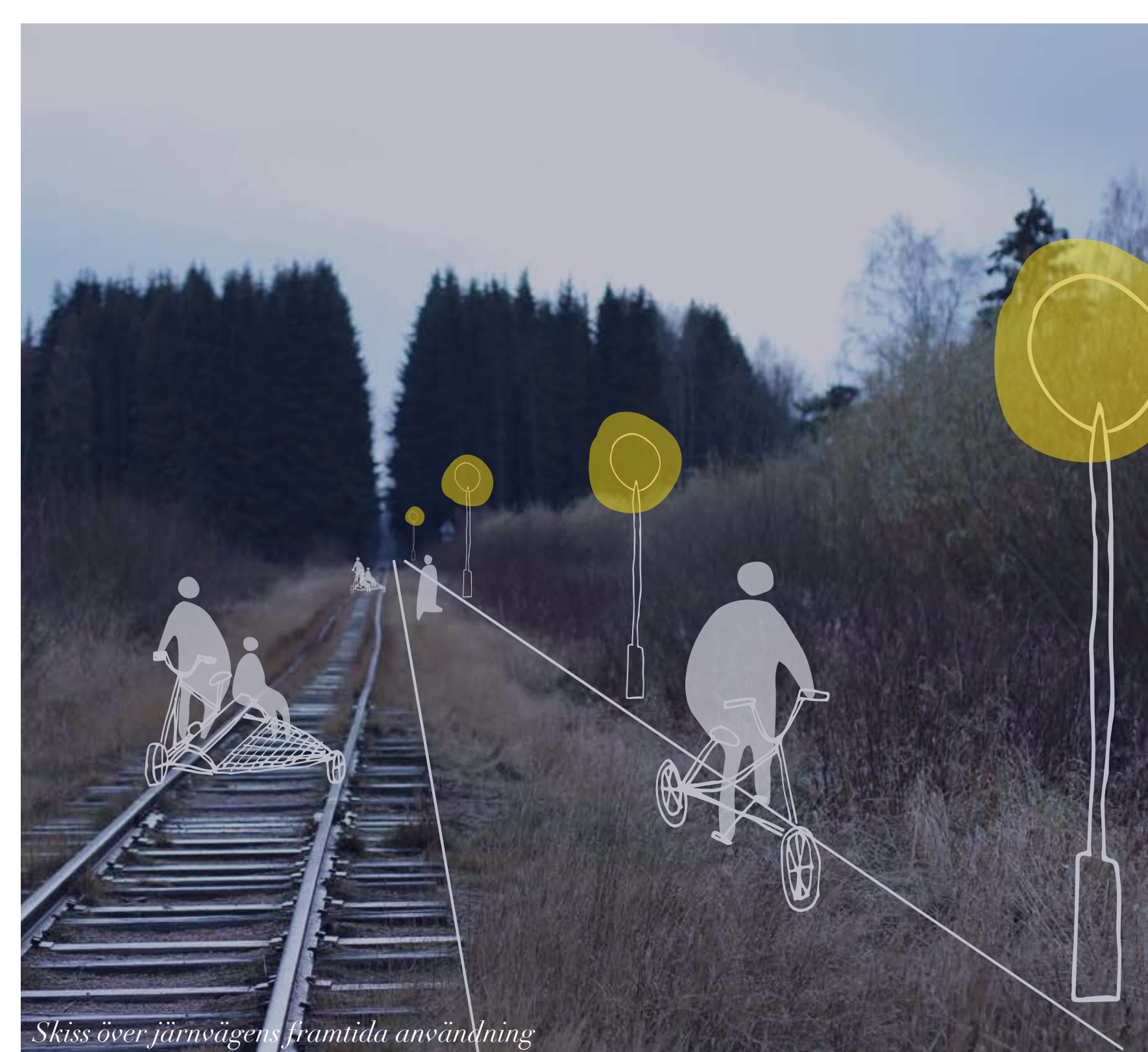

CYKEL & DRESSIN

En viktig del som saknas i det stora nätverket är länken mellan Skara och Hornborgasjön och sedan vidare till de andra målpunkterna i kommunen samt kopplingen upp mot Landsbrunn.

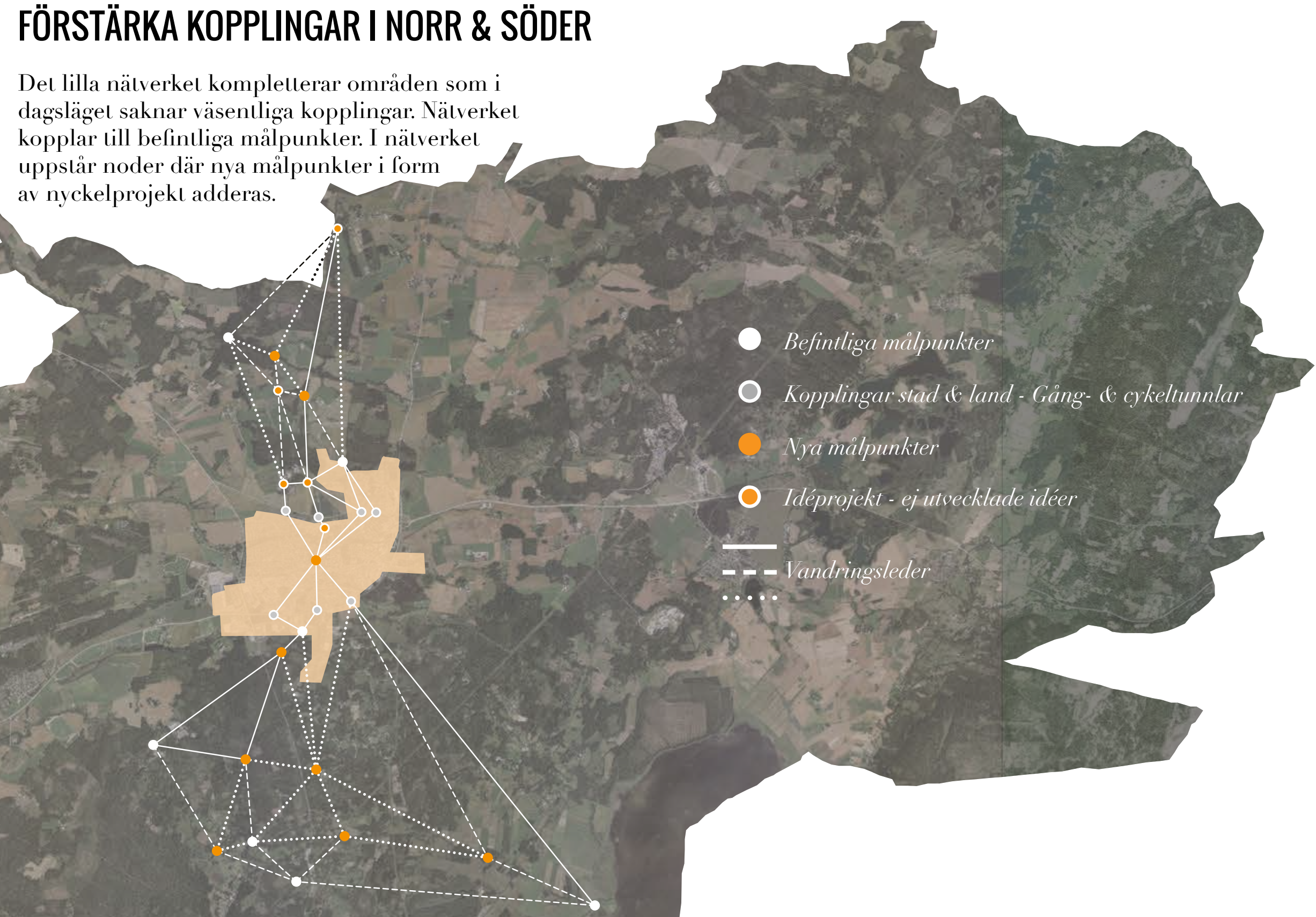
SÖDER
Idag kan man ta sig till Hornborgasjön med cykel på landsväg. För att röra sig mer skyddat är en separat cykelbana nödvändig.

DET LILLA NÄTVERKET

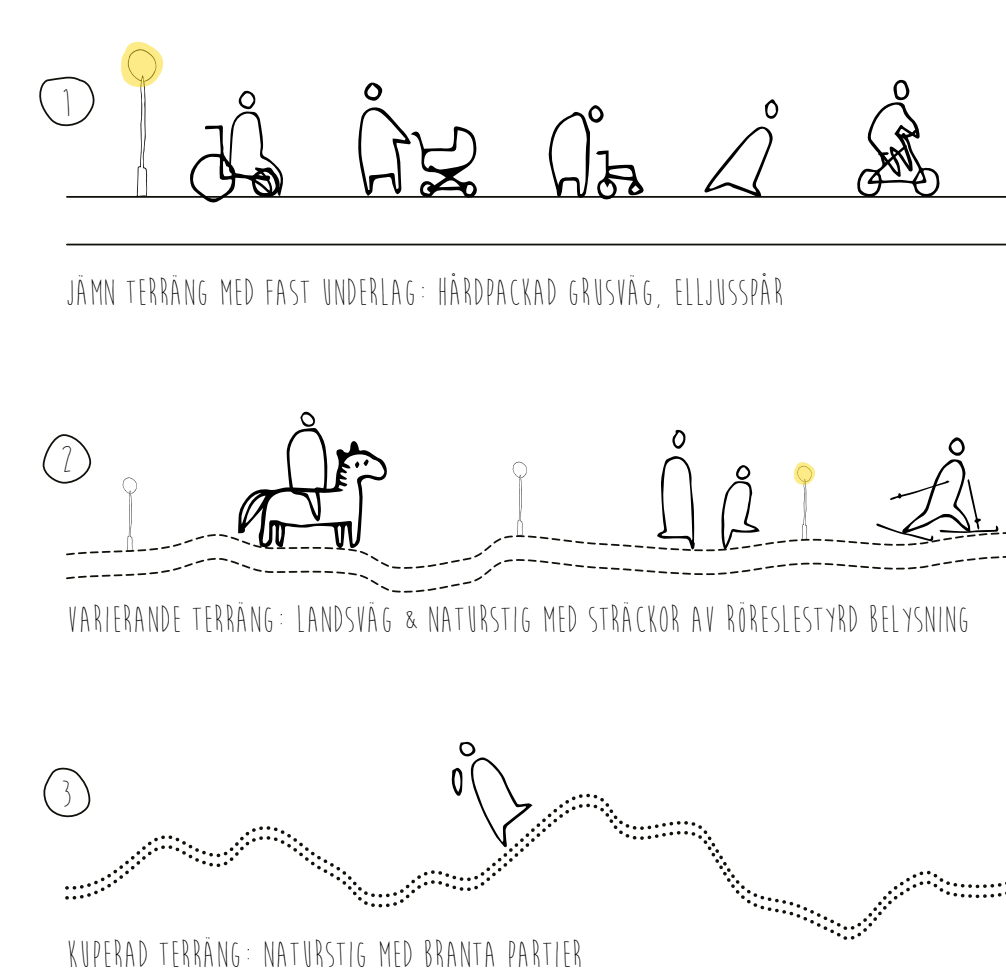
FÖRSTÄRKA KOPPLINGAR I NORR & SÖDER

Det lilla nätverket kompletterar områden som i dagsläget saknar väsentliga kopplingar. Nätverket kopplar till befintliga målpunkter. I nätverket uppstår noder där nya målpunkter i form av nyckelprojekt adderas.

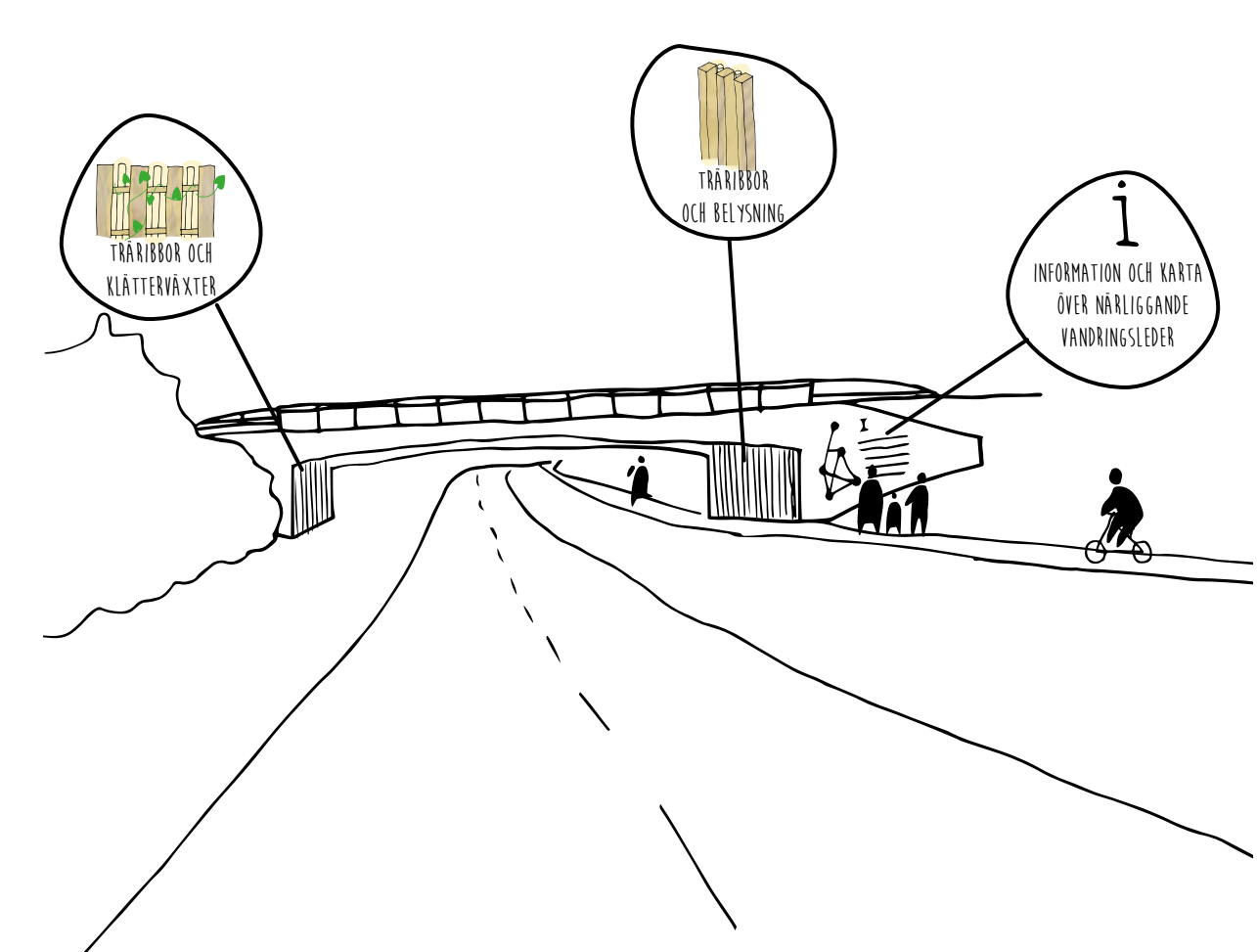
LEDTYPLOGI

Vandringslederna i nätverket varierar i karaktär. Vissa leder leder har ett jämnare underlag, medan andra har en något mer utmanande karaktär. De svårare lederna finns främst i den inre delen av nätverket.

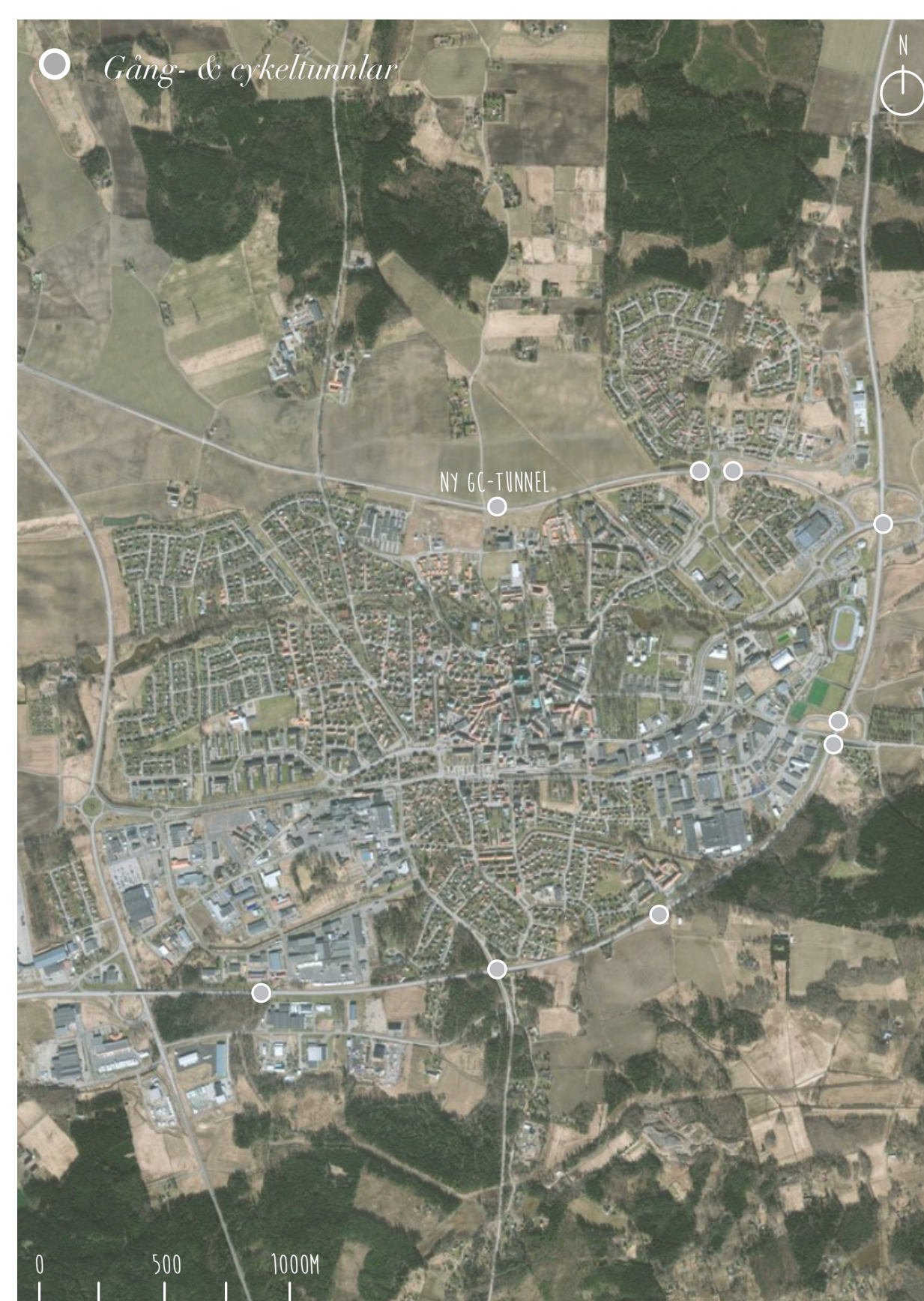

KOPPLING STAD & LAND

Skara tätort är omringad av stora motorleder och för att ta sig utan bil till områden i utkanten finns ett antal gång- och cykeltunnlar. Det är viktigt att förbättra dessa länkar till och från staden så att de upplevs som trevliga och lättillgängliga portar mellan stad och landsbygd.

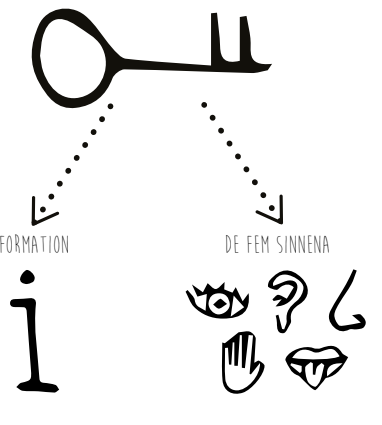

Skissen visar en gestaltungsprincip som kan appliceras på alla gång- och cykeltunnlar där trä, grönska och belysning lyfts in som designelement för att skapa en trevligare karaktär.

NATURLIGTVIS! NYCKELPROJEKT

SKAPA MÅLPUNKTER I NODERNA

Nyckelprojekt med olika karaktär och storlek adderas längs lederna för att locka människor ut i naturen.

De baseras på två delar; information för att sprida kunskap om naturen och kulturlandskapet samt fokus på förstärkningar av de fem sinnen.

GESTALTNINGSPRINCIPER

NÅGOT FÖR ALLA

Nyckelprojekt och leder bör riktas till olika målgrupper.

FINKÄNSLIGHET

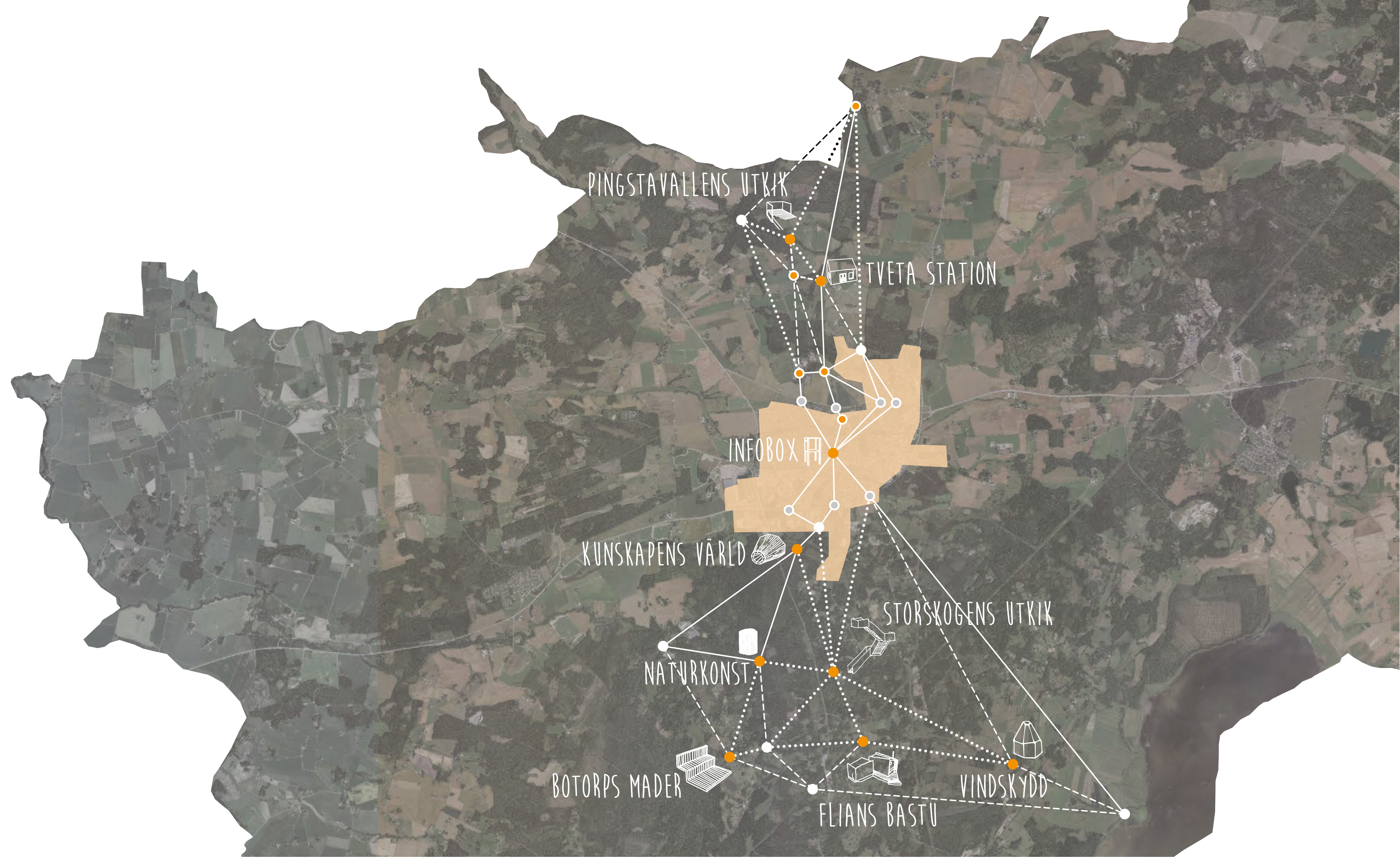
Utformning bör ske på ett sätt som inte skadar naturen.

ÅRET OM

Nyckelprojekten bör kunna utnyttjas året om i största möjliga mån.

DYGNET RUNT

Vissa nyckelprojekt och leder bör gå att vandra dygnet runt.

INFOBOX & SKYLTING

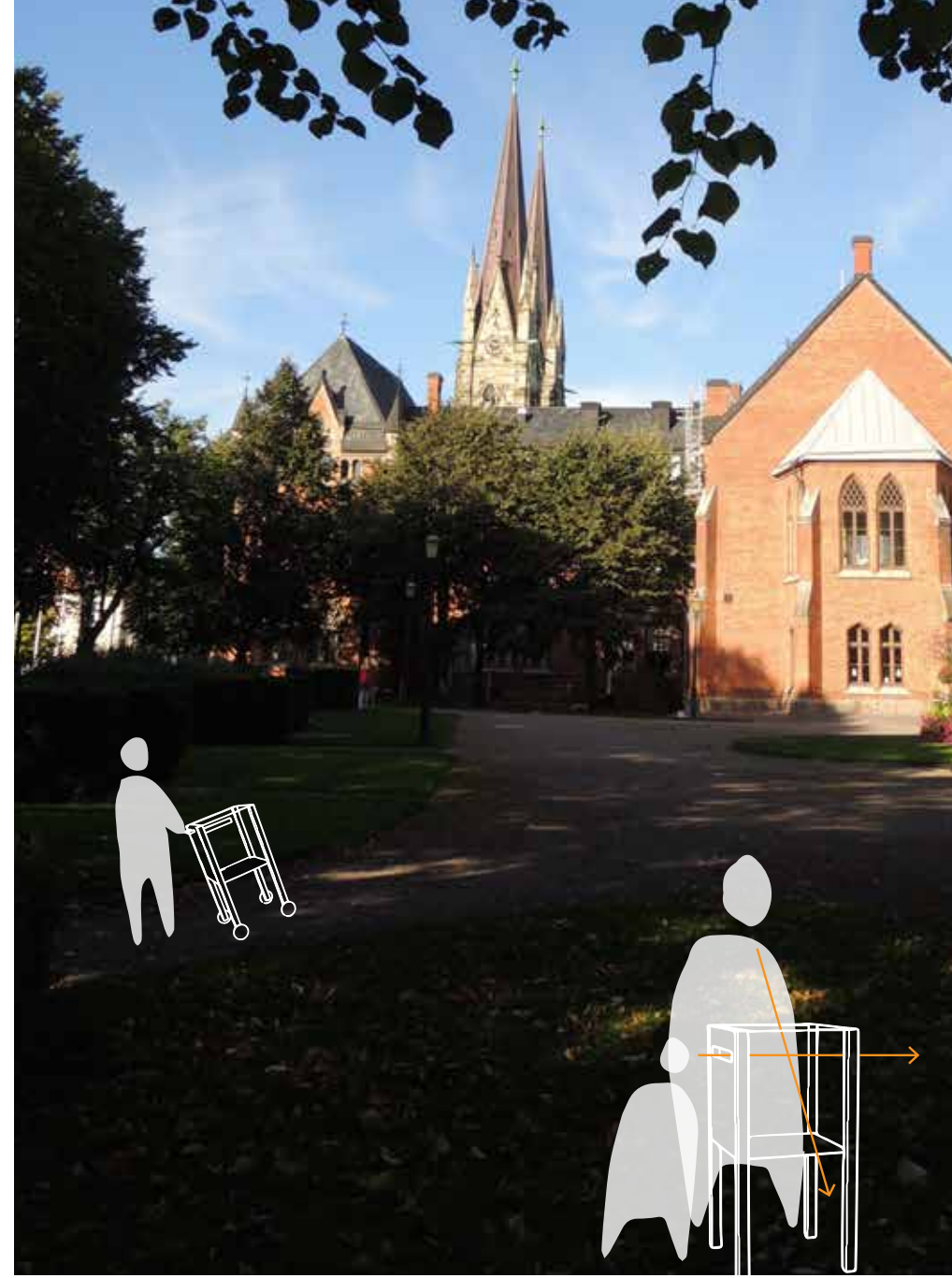
För att vandringslederna ska vara lätta att följa och ge ett sammanhållet intryck föreslås en enhetlig skyltning. Materialen furu och corténstål samspelar väl med naturens uttryck och skyltarna utgör därmed finkänsliga tillägg.

Skiss infobox

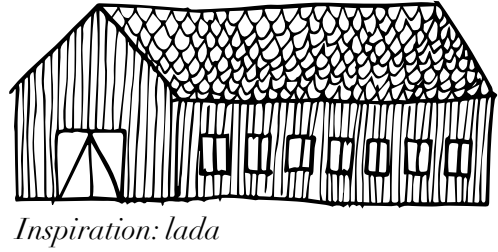
Större tavlor vid ledernas början talar om ledens längd, ledypologi och målpunkter som nås längs vägen. Texten kompletteras med en färgkodad karta i vandringsledens specifika färg. Vid stigarna finns mindre skyltar i form av vägvisare och sittbara kuber. Längs vägen förekommer större och mindre informationstavlor som med bild och text berättar om platsens kultur- eller naturlandskap, flora och fauna.

För att öka medvetenheten om naturen föreslås en infobox i Skara tätort. Den fokuserar på att sprida kunskap med hjälp av naturobjekt snarare än text och står på hjul för att kunna flyttas runt till olika stadsdelar. Locket samt två av sidorna är i glas. Locket går att lyfta för att ställa ut olika saker i boxen, och skolklasser kan ansvara för olika utställningar om djur, natur och matproduktion. Den är en flexibel kunskapspridare som hjälper till att koppla ihop stad och land.

TVETA STATION

Det regnar. Vi som hade tänkt åka till Skara Sommarland. Vad ska vi nu hitta på? Vi åker till kunskapscentrumet för lantbruk i Tveta!

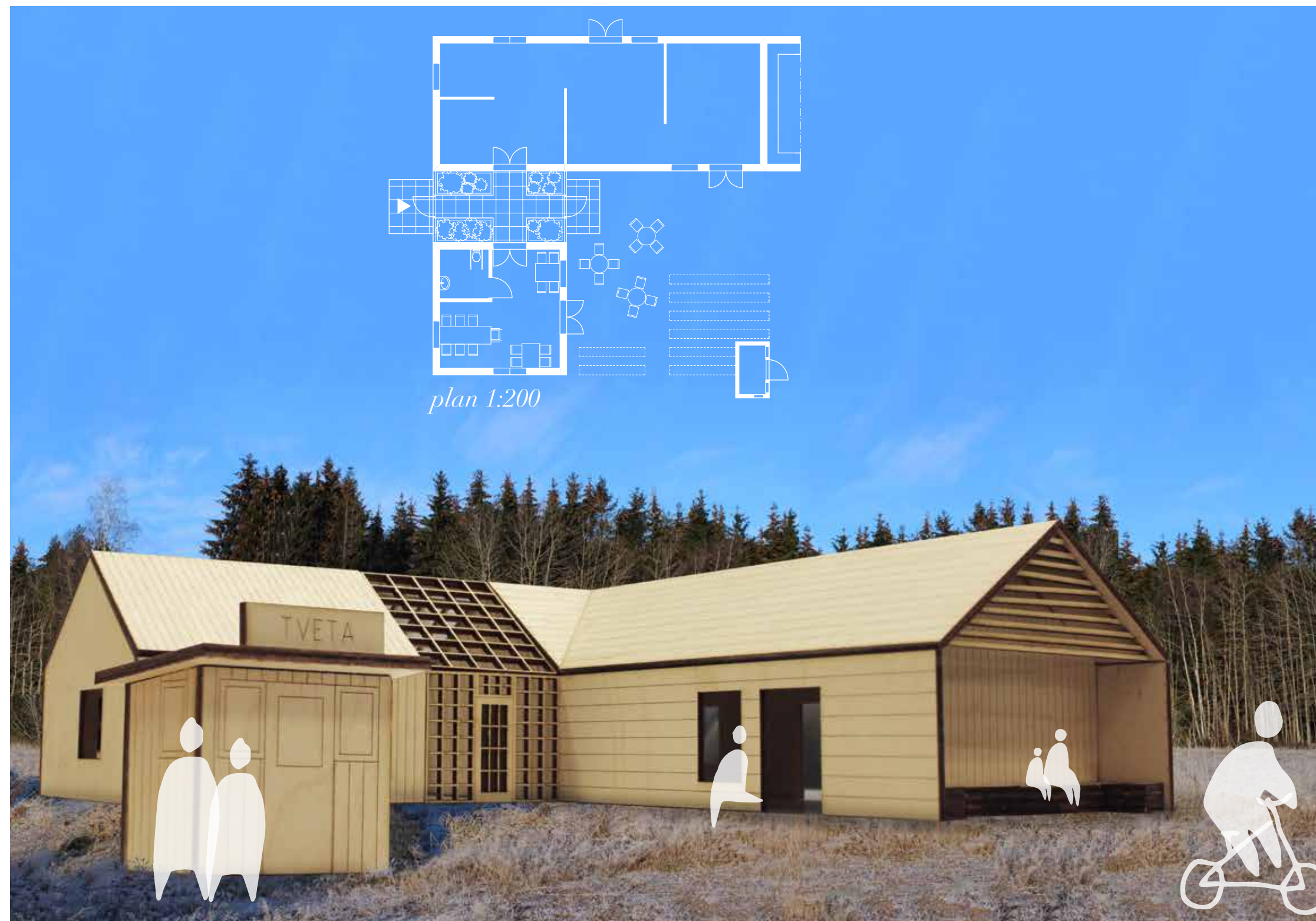

Inspiration: lada

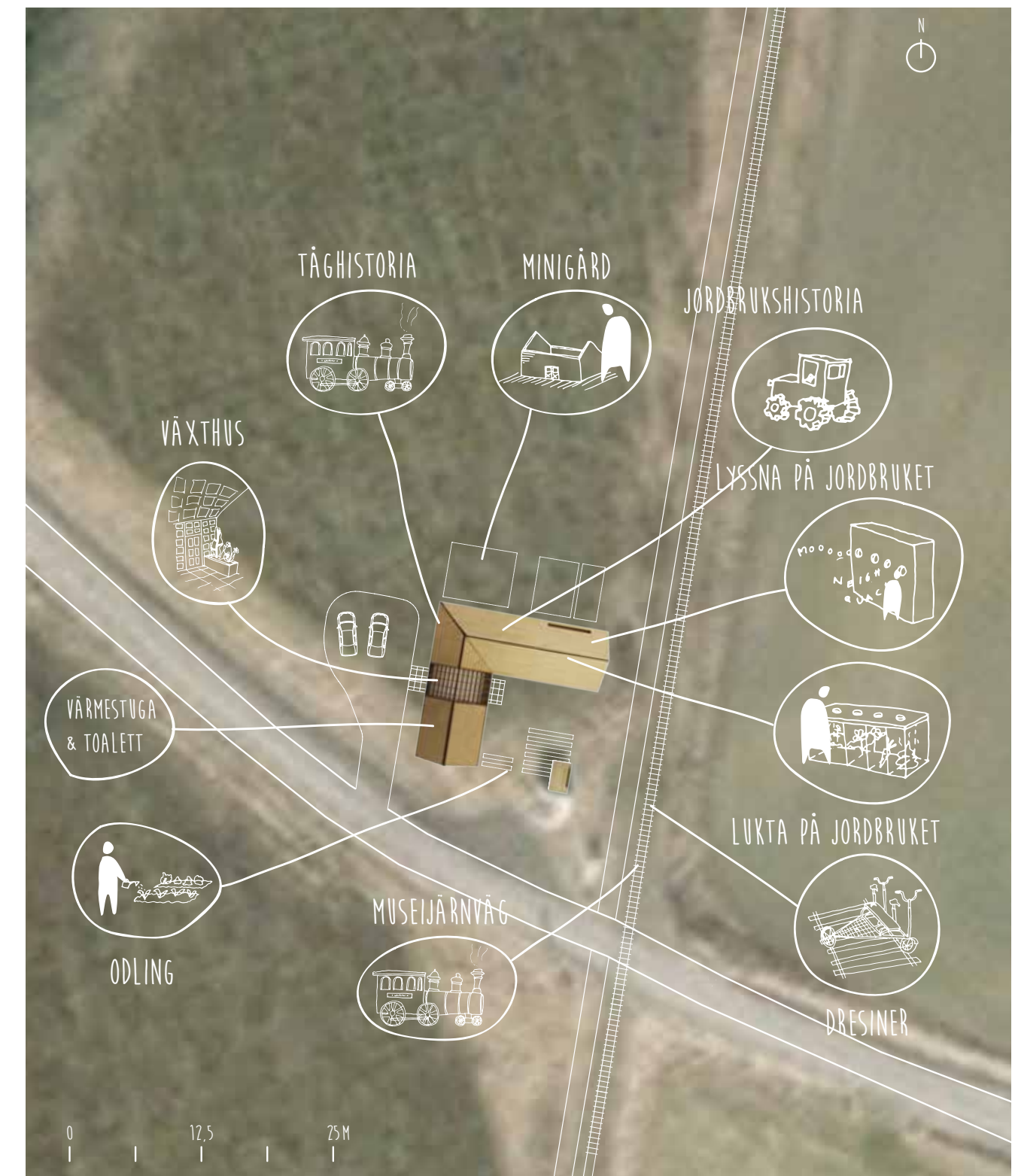
Kvinnan på turistbyrån ser strålande glad ut när hon tipsar oss om att åka till Tveta station. "tyvärr blir det svårt att åka dresin idag i och med vädret - annars är det en fantastiskt rolig aktivitet!". "Men ni kan ta bilen, eller till och med bussen till stationen", fortsätter hon.

Väl där kommer vi fram till en plats full av familjer som utforskar livet som bonde och lokförare. Barn springer hejvilt och är ivriga att berätta för sina föräldrar om sina nya kunskaper. Det är roligt att prova hur det fungerar att vara lantbrukare idag, respektive för 50 år sedan.

I bakgrunden finns den lugna utsikten över älven, och besökarna kan nästan känna sig som ett med lantbrukaren.

"Äntligen finns det något vi kan hitta på när vädret är dåligt. Barnen var stolta över att de fick äta sådant de odlat själva"

VINDSKYDD

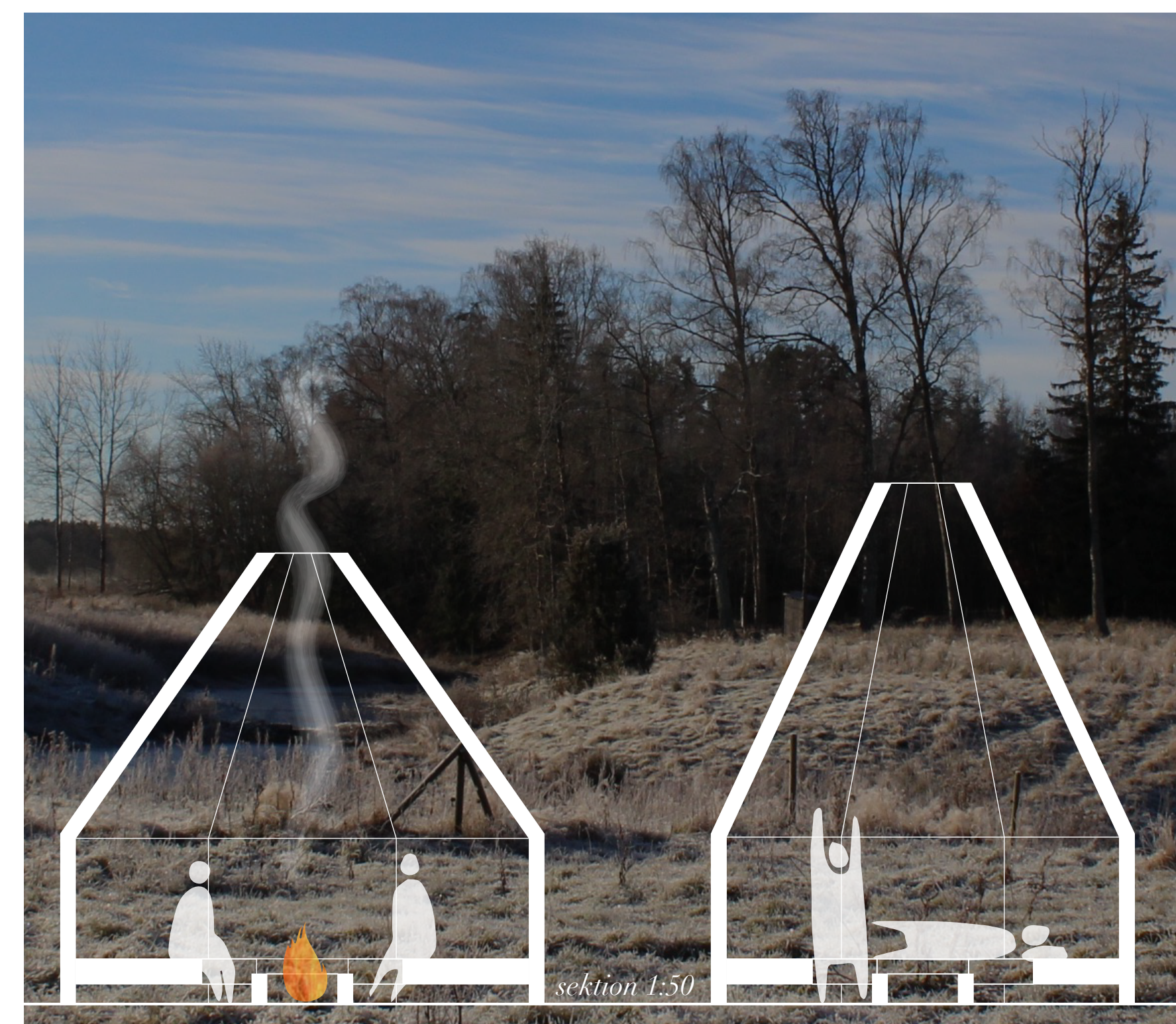
Det knakar och brakar i skogen. Daften av tallbarr och vät mossor. Regnet smattrar mot taket. En grillad korv över öppen eld. Få saker ger oss lika bra förstärkelse för naturen som att sova över en natt.

Vindskyddet placeras i närheten till en led och hänvisar var tält kan sättas upp. Det ger vandraren en plats för paus och eventuell övernattnings och skyddar mot både väder och vind. Bänkarna är tillräckligt djupa för att sova på. Vindskyddet föreslås i två olika storlekar för att kunna fylla olika behov.

För att relatera vindskyddet till den lokala kontexten har vi hämtat inspiration från tranorna vid Hornborgasjön, deras fjäder och vackra färggradient. Dessutom har formen av en traditionell tältkåta fungerat som inspirationskälla.

Inspiration: tältkåta och trana

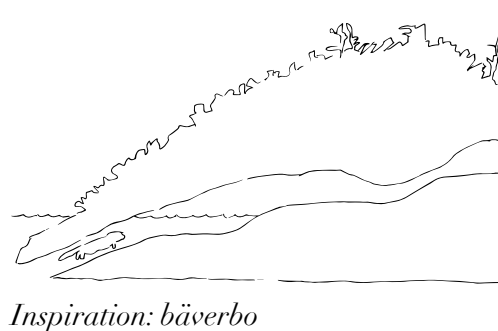
FLIANS BASTU

Från skorstenen på taket kan man se rök från den vedeldade bastun. Tar man sig sedan in i bastun slås man direkt av värmen. Att sitta på träbänkarna en regnig höstdag gör att alla bekymmer försvinner.

Vandringen längs Flian svänger i takt med att än slingrar sig genom landskapet. Den smala naturstigen går förbi åkrar och ångar; ibland även genom lite tätare skog men snabbt ut igen.

Vid den gamla träbron över än gör naturstigen en sväng och byter sida om än. På den södra sidan bara några meter från bron kan man skynta en bastu nere vid vattenbrynet.

Klädd i gränat furu smälter den in i landskapet. Efter stegen ner för trappan till bryggan ser man över till åkern på andra sidan

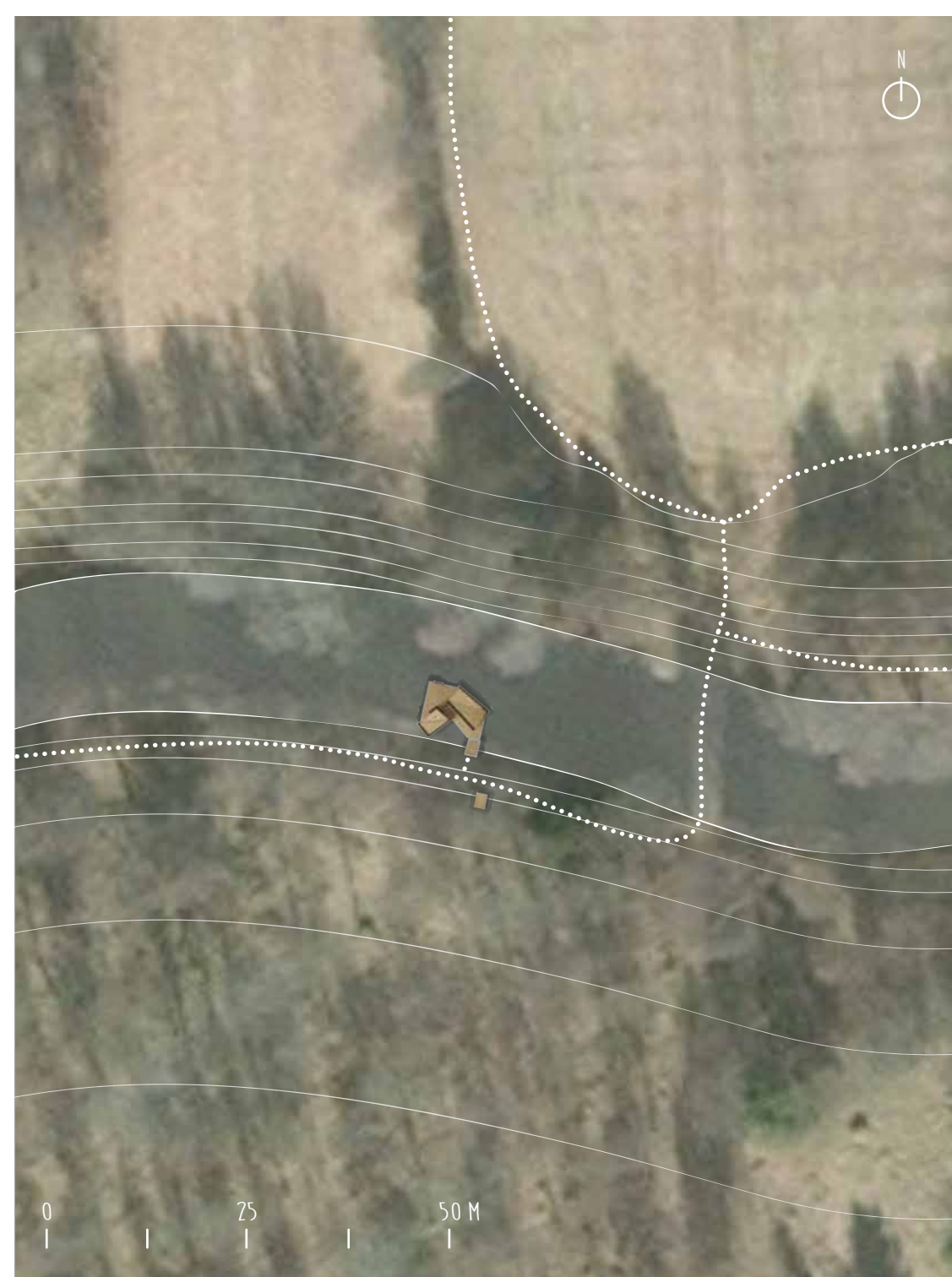

Inspiration: bäverbo

mellan de två byggnaderna. Till vänster finns ett mindre omklädningsrum.

Till duschen utanför får man pumpa regnvattnet som samlats i dunken på taket för att svalka sig efter sitt bastubad. Vid naturstigen upp för trappan igen finns även ett utedass.

Ute på bryggan kan man sitta i byggnadernas nicher och ta del av landskapet och den forsande än. Längst ut på den låga bryggan kan man även känna på vattnet eller ta sig ner för den lilla stegen och ta ett dopp i än.

"Efter en orienteringsrunda är det härligt med ett bastubad. Finns det något mer rofyllt än att sitta i värmen och se Flian flyta förbi?"

